

Onderwerp : Beleidskader internationale betrekkingen

B&W vergadering : 23 december 2008

Dienst / afdeling : MO. BJZ

Aan de gemeenteraad,

In de vergadering van de raadscommissie Algemene Bestuurlijke Aangelegenheden van 25 juni 2007 heeft de burgemeester ter gelegenheid van de presentatie van het verslag van de reis naar Nicaragua in april 2007 toegezegd een beleidskader voor internationale betrekkingen voor te leggen aan de gemeenteraad. De in de discussies geconstateerde manco's in toetsingsmiddelen, zowel van het college als van de raad, kunnen worden ondervangen door een samenhangend kader aan te bieden, waarbinnen de huidige en toekomstige activiteiten een positie krijgen.

Beleidsmatige context

Lokaal

De bestuurlijke kaders voor deze notitie liggen in het collegeprogramma 2006-2010 (programma 14 Milieu als het gaat millenniumdoelen en programma 15 Bestuur en Organisatie in relatie tot BrabantStad en jumelages), de Stads(re)visie Helmond 2015 (samenwerking in de regio's, Brainport en BrabantStad) en in een raadsbesluit van januari 1989 als het gaat om het verlenen van subsidies aan het particulier initiatief voor ontwikkelingssamenwerking. Daarnaast zijn er protocollen opgesteld in relatie tot het aangaan van jumelages met Mechelen en Zielona Gora.

Nationaal

Gemeentes zijn in de afgelopen jaren steeds meer partner geworden op het internationale terrein. De VNG heeft daarin een prominente rol gespeeld (en nog steeds) en een stimulerende positie op zich genomen, onder meer als counterpart van het ministerie van ontwikkelingssamenwerking. Tal van projecten worden door de VNG gecoacht en er wordt ondersteuning aan gemeente geboden. Praktische voorbeelden daarvan zijn de uitvoering van het LOGO (South en East) programma en de vorming van instituten zoals het servicebureau Europa en het platform Europese stedenbanden.

Internationaal

De vergadering van de Verenigde Naties en in haar kielzog de aan de VN gelieerde instellingen doet een steeds groter beroep op de op de (lokale) overheden en de burgers om zich het lot van de derde wereld aan te trekken. De wisseling van het millennium was een aanleiding om het westerse deel van de wereld de acht Millenniumdoelen voor te houden. Op basis van deze doelen worden onder meer ontwikkelingssubsidies getoetst. "Brussel" is niet meer weg te denken in ons huidig bestel. Op vele terreinen ligt er Europese regelgeving dan wel Nederlandse equivalenten ervan. Als bron (inhoudelijke en financieel) voor aangaan/ verbeteren van contacten en samenwerking tussen Europese burgers, landelijke en lokale overheden heeft de Europese Unie een belangrijke positie.

Stand van zaken

De praktijk van alle dag op het terrein van internationale betrekkingen gaat in grote lijnen over drie lagen.

- In relatie tot Brainport en BrabantStad is veel contact met "Brussel" ; het gaat dan om invloed (bijvoorbeeld door de deelname aan het European New Towns Platform ENTP) en financieringsstromen voor (al dan niet gemeenschappelijke) projecten;

- De ondersteuning van lokale instellingen in het bereiken van hun doelen op het terrein van ontwikkelingssamenwerking;
- Het onderhouden van contacten met onze jumelagesteden Mechelen en Zielona Gora aan de hand van afspraken en concrete actieplannen;

Met het oog op de inzet van het provinciebestuur en onze collega steden in het verband BrabantStad zijn wij voornemens om de raad na vaststelling van dit beleidskader een concreet voorstel aan te reiken om te komen tot samenwerkingsverband met een stad in de provincie Jiangsu in China.

Uitgangspunten

Als uitgangspunten voor het te voeren internationaal beleid stellen we de volgende voor:

- Helmond kijkt verder dan de eigen grens en doet dat bewust;
- Helmond onderschrijft de door de Verenigde Naties gestelde millenniumdoelen en neemt daarvoor ook verantwoordelijkheid;
- Helmond stelt zich solidair op met de zwakkeren in deze wereld;
- Helmond profileert zich in Europees verband en neemt in projecten het initiatief;

Beoogd effect en/ of resultaat

Gerangschikt naar hoe in de huidige constellatie activiteiten worden ontplooid op het terrein van internationale betrekkingen formuleren we een beleidskader dat bestaat uit een viertal, onderling gerelateerde, componenten.

Ieder component kent zijn eigen doelstelling en wordt gedragen door een aantal “sturende” elementen.

Het beleidskader is als volgt samengesteld:

Mondiale Bewustwording

Doel:

de (jonge) Helmondse burger weet dat hij/zij in een maatschappij leeft, die sterke banden met het “buitenland” heeft en daarbinnen is hij/zij zich bewust van de problematiek van de derde wereld.

Sturende elementen:

- de relatie gemeente en particulier initiatief kenmerkt zich door invulling te geven aan deze doelstelling;
- er is kennis beschikbaar voor de inwoners van Helmond over de positie van de medeburger vooral in de derde wereld;
- bewustwordingsactiviteiten bereiken een zo groot mogelijk deel van de inwoners van Helmond;
- de millenniumdoelen zijn de basis voor bewustwordingsactiviteiten.

Hulpverlening

Doel

de gemeente Helmond verleent steun aan een of meerdere projecten in derde wereldlanden.

Sturende elementen:

- de hulpverlening vanuit de gemeente kan rechtstreeks, in samenwerking met of op voorstel van het particulier initiatief;
- het particulier initiatief wordt gevormd door lokale instellingen;
- er is sprake van planmatige aanpak van projecten in de derde wereld;
- de projecten passen in de intenties van de millenniumdoelen;
- de mondiale bewustwording van de inwoners van Helmond is aspect van hulpverlening;

Economische relaties

Doel:

Internationale betrekkingen maken deel uit van het perspectief van het verbeteren van het sociaaleconomisch klimaat in Helmond.

Sturende elementen:

- de Brainportagenda en het programma BrabantStad zijn leidend;
- stimulerende en faciliterende activiteiten zijn gericht op vestiging van internationale bedrijvigheid in de stad/regio ("think global, act local");
- er is een hechte samenwerking (overheden, bedrijfsleven, onderwijs) in EU verband;

Jumelages/ stedenbanden

Doel:

Versterken van banden tussen steden door samenwerking tussen overheden, burgers en organisaties.

Sturende elementen:

- stimulerende en faciliterende rol van de gemeente op bestuurlijk, cultureel, sportief en sociaaleconomisch terrein;
- de samenwerking kenmerkt zich door thematische aanpak
- waar nodig/ wenselijk met meer partnersteden zijn er projecten in EU verband geïnitieerd

Met het samenstel van de uitgangspunten, de geduide thema's, doelstellingen en sturende elementen is een nieuw algemeen kader neergezet voor de internationale betrekkingen van Helmond.

Ter aanvulling en ter versterking van onze intenties op het vlak van internationale betrekkingen willen wij u voorstellen om Helmond aan te melden als Millenniumgemeente.

In september 2000 kwamen de wereldleiders in VN-verband bij elkaar voor de Millenniumtop. Er werd afgesproken om gezamenlijk te vechten tegen armoede en honger, ongelijkheid tussen man en vrouw, milieuverontreiniging en HIV/AIDS en om in te zetten op verbetering van de toegang tot onderwijs, gezondheidszorg en schoon water. Deze beloften zijn samengevat in de acht Millenniumdoelen. De doelen moeten in 2015 gehaald zijn.

De acht Millenniumdoelen

1. Extreme armoede en honger zijn uitgebannen
2. Alle jongens en meisjes gaan naar school
3. Mannen en vrouwen hebben dezelfde rechten
4. Kindersterfte is sterk afgenomen
5. Minder vrouwen sterven door zwangerschap
6. De verspreiding van ziektes als AIDS en malaria is gestopt
7. Er leven meer mensen in een duurzaam leefmilieu
8. Er is meer eerlijke handel, schuldverlichting en hulp

De eerste zeven doelen moeten hoofdzakelijk gerealiseerd worden in de ontwikkelingslanden. Het achtste Millenniumdoel beoogt verandering in de relaties tussen rijke en arme landen.

Gemeenten en de Millenniumdoelen

Begin vorige eeuw waren gemeenten van doorslaggevend belang in de ontwikkeling in ons eigen land. Denk bijvoorbeeld aan het geweldige effect van riolering op hygiëne; in korte tijd werden besmettelijke ziekten teruggedrongen en steeg de gemiddelde levensverwachting. Gemeenten in ontwikkelingslanden staan nu voor een soortgelijke uitdaging. De 'Millennium Gemeente' campagne van de VNG (die aansluit bij de mondiale VN Millenniumdoelen campagne tegen armoede) biedt een kader voor internationale activiteiten van een gemeente en laat zien hoe de burger daarbij betrokken wordt. Een 'Millennium Gemeente' verbindt lokaal initiatief met de mondiale ontwikkelingsagenda. Zo kan ook een gemeente een verschil maken.

Helmond is al actief op terreinen, die een relatie hebben met de millenniumdoelen. Hierbij kunt u denken aan de subsidies op het terrein van ontwikkelingshulp, de samenwerking met San Marcos in Nicaragua en aandacht voor duurzaam bouwen in Helmond.

Er zijn nog genoeg activiteiten aan te pakken in het kader van de mondiale bewustwording

Millenniumgemeente worden vereist een besluit van de raad.

Argumenten

De huidige inzet op het internationale vlak is aan actualisering toe. De stedenbanden met Mechelen en Zielona Gora zijn 2006/2007 onderwerp van discussie geweest. Een tweetal aanleidingen heeft daarbij een rol gespeeld. In lokale context geplaatst is de opmerking gerechtvaardigd dat de relatie/ de samenwerking niet erg leefde. De laatste jaren bleef het bij "beleefdheidsbezoeken op het niveau van bestuurders". Steeds dringender kwam de vraag op tafel of we met dergelijke samenwerkingsverbanden door moet gaan. De mondialisering leverde het beeld op dat samenwerking partijen iets moet opleveren. Zeker als het om Oost Europa gaat is de teneur dat het niet meer alleen gaat om "brengen", maar ook om "halen" en leren van elkaar. De rol van gemeentes in EU verband speelt hierin een belangrijke rol. In de Helmondse situatie betekent dat er gewerkt moet worden aan het leggen van een andere basis / fundament onder de relatie. Met Mechelen is dat eigenlijk al het geval; zonder dat we al een verandering hebben aangebracht in de overeenkomst wordt er samengewerkt op het terrein van City Marketing. De samenwerkingsovereenkomst wordt nu tegen het licht gehouden. Met Zielona Gora is een traject ingegaan om heel concreet de relatie aan te passen met gebruikmaking van een actieplan. Het bestuurlijke/culturele aspect wordt niet vergeten, maar zal ten dienste worden gesteld van een op sociaal economische leest geschoeide samenwerking.

In dit verband wordt eveneens verwezen naar standpunten van het kabinet, recentelijk ter gelegenheid van de behandeling van de rijksbegroting 2009. Daarin signaleert het kabinet dat gemeenten het dichtst bij de burgers staan en van daaruit goed in staat moeten worden gesteld om de burgers te betrekken bij de Europese integratie. Ook als het gaat om internationale samenwerking spreekt het kabinet uit dat de gemeenten daarin partners zijn.

De door de Verenigde naties vastgestelde millenniumdoelen gaan niet aan de deur van Helmond voorbij. Op verschillende deelterreinen wordt "mogelijk onbewust" al gewerkt in de geest van een aantal van die doelstellingen. Onderwerpen als klimaat, milieu, water maar ook onderwijs zijn evidente voorbeelden waar ook Helmond actief op is. Een (uitwerking van een) beleidskader kan de samenhang inzichtelijk maken en inzet bundelen.

Helmond is actief in Europees verband, direct en indirect. Direct onder meer door middel van het meedraaien in subsidietrajecten en door zich aan te sluiten bij Europese instellingen. Als voorbeeld geldt hier de aansluiting van Helmond aan de European New Towns Platform. Indirect via instituties zoals Brabant Stad en Brainport, die beide een sterke internationale inslag hebben.

Recent voorbeeld van de intense samenwerking in Brabant op het internationale vlak is de deelname aan een bestuurs- en handelsmissie naar China. De in dit verband opgebouwde kennis moet ingezet worden voor een nog beter economisch klimaat.

Door een beleidskader vast te stellen wordt ook een toetsingskader voor bestuurders neergelegd; lijnen kunnen worden getrokken en er kan gestuurd worden. Daarnaast biedt dit kader voldoende flexibiliteit om in de nabije toekomst op grond van ontwikkelingen andere accenten te leggen

Kanttelingen

Het hebben en onderhouden van een beleidskader verplicht; en kost dus tijd en inzet. Beeldvorming is helaas vaak dat internationale samenwerking gezien wordt als goedverzorgde snoepreises. Feitelijk heeft geen betoog dat deze samenwerking het niet verdient om zo bestempeld te worden. Dat beeld moet dus worden voorkomen. Dat kan als het beleid maar transparant, te doen, professioneel en toetsbaar is. In de communicatie zal de nodige energie moet worden weggezet.

Middelen

Hoe gaan we vorm en inhoud geven aan de gestelde doelen? Wie gaan we betrekken in dit proces? Kunnen we dat betalen? In dit hoofdstuk aandacht voor deze vragen in de vorm van voorstellen.

Structuur

Het terrein van internationale betrekkingen valt qua werkinhoud grotendeels in de portefeuille van de burgemeester en voor een deel in die van wethouder economische zaken. Om deze bestuurlijke verantwoordelijkheid van een breder draagvlak te voorzien stellen wij voor op basis van de vier thema's Mondiale bewustwording, Hulpverlening, Economische relaties en Jumelages de raad te betrekken bij de uitwerking van de beleidskaders. In concreto willen we vier "Ambassadeurs", te rekruteren uit de commissie ABA, die samen met de portefeuillehouders de internationale betrekkingen van Helmond gestalte gaan geven. Taken van deze "buitenlandgroep" zijn sturing geven aan de uitwerking van de kaders, monitoren en verslag doen aan de raad. Daarbij wordt ze ondersteund door de coördinator internationale betrekkingen. Een cyclische benadering van de thema's op basis van jaarplannen stelt ons in staat om de vaart in projecten te houden en op vastgestelde tijden informatie terug te geven aan de achterbannen.

Financiën

In de huidige situatie is het zo dat de financiële middelen als volgt zijn weggezet:

- ontwikkelingssamenwerking € 30.000, --
- jumelages € 9.500, --
- internationalisering (onderwijs) € 2.800, --

Wij stellen voor om deze bedragen in de begroting 2010 samen te bundelen in een begrotingspost. De buitenlandgroep zal zich, op basis van de ter hand te nemen projecten vanaf 2009 en datgene wat gebruikelijk is in steden van onze omvang, een beeld moeten gaan vormen of financiering van internationale betrekkingen in de pas loopt.

Vervolgstappen

Na discussie en advisering door de raadscommissie zal de raad een besluit dienen te nemen over vaststelling van de kaders, de bemensing van de "Ambassadeursfuncties" en de verklaring met betrekking tot de Millenniumgemeente.

Het advies van de commissie algemene en bestuurlijke aangelegenheden zal, na ontvangst, voor u ter inzage worden gelegd.

Burgemeester en wethouders van Helmond,
De burgemeester, De secretaris,
Drs. A.A.M. Jacobs. Mr. A.C.J.M. de Kroon.

Raadsbesluit 19
Vergadering 3 februari 2009 Verbeterd exemplaar

Gemeenteraad

De raad van de gemeente Helmond;
gezien het voorstel van burgemeester en wethouders van 23 december 2008
gelet op de bepalingen van de Gemeentewet;

besluit:

1. **Het beleidskader internationale betrekkingen vast te stellen en de raadsleden R.R.J.B. Peters, L.M.M. Smits, M.A. Tijani en T.J.W. van de Ven aan te wijzen als ambassadeurs;**
2. **uit te spreken dat Helmond een millenniumgemeente is waarop de door de Verenigde naties vastgestelde millenniumdoelen van toepassing zijn.**

Aldus besloten in zijn openbare vergadering van 3 februari 2009.

De raad voornoemd,
De voorzitter,

de griffier,